

ravno so hude zapreke in nekatere nedopovedljive opovire, vendar neko občno katoliško čutilo to veleva. Je-li to čutilo istinito, je-li stvar res potrebna in bode-li koristna; to naj se dobro prevdari in resno pretehta, da ne bode naposled nemogoče početje v kvar in sramoto. Dobro naj se premisli in prevdari: nebi-li boljša bila v edinem glasilu poštna sprava in sloga. Kajti — človeka grozno straši, kar pravi na pr. „Vaterland“ (1880, 368) o dnevnem novinarstvu:

„Die Journalistik lebt vom Tage und für den Tag; sie wirkt mit der Phrase für die Phrase; sie ist das Zeichen eines völlig verflachten politischen Denkens und Treibens; ein Krankheitssymptom und eine Krankheit an sich.“

Res piše to o porednem časnikarstvu, o zanikarnem dnevnem novinarstvu, ktero je od pravice in resnice zašlo in po judovsko zablodilo. Tako se pa naše slovensko nikdar ne sme pokvariti. V ta namen naj deluje tudi Slovenec v novem letu. Dasi je v dosedanji dobi časih bil preveč slovenske krvi ali celo kranjske pesti, to mu je v oponašanje, a tudi v nemajhno pokoro. Doba je minula, da so napadale seosebe; stvar, pravična in resnična stvar bode mu v prihodnje vodilo. V tem naj se krepča in ako je blagih naročnikov, katoliških rodoljubov, in bistrih pisateljev resna volja, naj se povzdigne o svojem času v dnevnik. Po tem takem pa vsem prijateljem in posebej duhovskim pomočnikom častno nalogo živo kaže pesnik v besedah:

Tudi naroda otés je slavnega čina poslopje,
Srčno tesači tedaj, strežniki dvignite se!
Žile odpri globočine rudar, ozri se po zlatu,
Jekla ne zabi o tem, cene junaške je znak;
Scer pa izročimo vse Velikemu Mojstru, višavel
Resnicki.

Beati possidentes!

Po krivici mi imenujemo grof Taaffeja našega ministra; on ni naš, in ne ustavoversk, ampak samo minister „nad strankami“. Že to nam reč pojasnjuje ter kaže, zakaj grof Taaffe ni za nas toliko storil, kakor smo pričakovali, in zakaj tudi za naprej naj ne gojimo preobličnih nad, da znabiti iznenadjeni ne

bomo niti preveč žalovali niti se jezili. Skušajmo stanje gr. Taaffe-ja malo opisati.

Grof Taaffe, minister nad strankami, nima posebnega spoštovanja do večine državnega zbora, ker je to večino sam naredil, ko je srečno dosegel kompromis velikih posestnikov na Českem in Moravskem. Brez tega kompromisa bi mi ne imeli večine, in brez Taaffeja bi ne bilo kompromisa, tedaj je sedanja večina delo njegovih rok. Ta zavest tlači in ponižuje Čeha, z njimi pa vso desno stranko; kajti večina, ki je narejena po vladnem prizadevanju in je tej zato hvalo dolžna, ne more z vlado tako trdo postopati, kakor večina, ki se naslanja edino le na svojo moč, in ki vlada od njene milosti živi. Nasprotno pa daje ta zavest sedanji vladi neko posebno neodvisnost in vzvišenost nad strankami, ker ministerstvo dobro vé, da mu je vsak čas mogoče, večino na tisto plat nagniti, kjer jo imeti hoče. Ker grof Taaffe tako mogočno nad strankami stoji, in vé, da bi ga zamogla s prestola vreči le zveza med centralisti in avtonomisti, zato je z njim težko govoriti, in on stori, kar sam hoče, ne pa vselej tega, kar bi večina želela.

V narodnostnem vprašanju drži se očividno načela „beati possidentes“, t. j. vsaka stranka in vsak narod naj ostane v svojih dosedanjih mejah, pri dosedanjem imetju; vlada neče nikomur nič vzeti, pa tudi nikomur nič dati; kar so si Nemci v prejšnjih časih priborili, to naj obdržijo; in če so Slovani v kateri zadevi na slabem, naj ostane pri tem, vlada „nad strankami“ se ne vtika v take reči. Navdano od takih nazorov se ve da ministerstvo potem nič ne stori za nas Slovence; naše želje in težnje se mu zdé malenkostne, ozira nepotrebne.

Ako vprašamo, če je to načelo dobro in pravično, namreč načelo in vodilo, da se morajo „beati possidentes“ pri miru pustiti, našli bomo se ve da lahko pravi odgovor, da to vodilo ni pravično, kajti „neutrlnost“ in stanje „nad strankami“ bi ne smelo Taaffejeve vlade zadržavati, odpraviti krivico in braniti državljane, ter tako izvrševati državne postave, zlasti člen 19. drž. osn. postav. Jasno in zgodovinsko dokazano je, da je najboljša državno načelo: „iustitia regnorum fundamentum.“ Pa premnogi državniki se premalo spominjajo

tega izreka, toliko bolj pa se držé prislovice „beati possidentes“ — blagor on m., ki že imajo, kar morajo drugi še le iskati. Avstrijski Nemci so oni „beati possidentes“, ki jim je tako absolutizem, kakor liberalizem vedno le na korist bil, in če tudi ni samo po sebi naravno, da so le oni rojeni in poklicani za vlado države, da se mora ponemčevanje nadaljevati in povsodi nemškemu jeziku, nemškim ljudem prednost dajati, akoravno svojih predpravc nimajo s čim dokazati in opravičiti, vendar jih faktično imajo in branijo; Taaffe pa pravi: „Beati possidentes“ — blagor vam, ki ste si v Avstriji toliko pomagali, jaz vam ne bom nič vzel. Kdor vam hoče kaj vzeti, naj se z vami zmeni, ne z menoj.“ Pri takih načelih ni čudno, da se ne brani, ako se Slovanom še na dalje krivica godi; kajti ako bi se hotelo Slovanom pomagati, moralo bi se s centralisti bolj trdo postopati. To bi jih bolelo; tega pa Taaffe neče, in ker ne more volk sit biti, jagne pa celo ostati, zato sedanja vlada tudi Slovanom dosti pomagala ne bo, ker bi morala potem Nemcem nekaj plena vzeti in si s tem nakopati na glavo vso njih srditost in ljutost. Tega pa se Taaffe boji, in rajši pusti kratke Slovane njihovi osodi nego da bi stopil iz svoje „neutrlnosti“ in podpiraje Slovane razburil liberalne Nemce.

Zdaj nam tedaj družega ne kaže, ko pomagati si sami, utrjevati se, vedno tirjati narodne učilnice, ravnopravnost v uradih pa s tem doseči, da nemških dopisov ne bomo sprejemali. Sedanja vlada je že toliko neutrlna, da nas za to ne bo preganjala, če bomo svoje pravice branili, in če bo videla, da smo v tem boju odločni in hrabri, dala bo slednjič nam prav. Naš položaj je zdaj vendar veliko boljši kakor je bil prej; ker pod Lasserjem je bil še kaznovan, kdor je pravico tirjal ali se čez krivico pritožil, kakor na pr. tisti, ki so hoteli pričati o Vestenekovih volitvah. Ker pa Taaffe „srečnim posestnikom“ (beati possidentes) neče lasa skriviti, moramo si pomagati sami, in sicer v prvi vrsti pričeti boj s ponemčeno birokracijo in zagrizenimi centralisti. Prestavljenje Kalteneggerja nam priča da vlada ne podpira birokratov na vsak način, ampak da jih tudi zapusti, kedar vidi, da so

ključe do teh koč, so tudi odgovorni, da popotniki te zneske gotovo odrajtajo. Iz teh zneskov se ne bote samo koč: počasi izplačale, ampak porabil se bode denar tudi za vsakoletno poprave in za drva, ktere se morajo k triglavske koč skoraj dve uri daleč nositi.

Zlo zanimiva je partija od triglavske kočé memo 7 jezer čez Komarče do Savice. Ker ni nobene prave steze in si je okolica zavoljo enakomernega sveta večkrat podobna, se je pri megljenem vremenu prej prav lahko zašlo. Celó skušenega vodnika, mladega Šesta, je enkrat tako premotilo, da je namesto proti Komarči pa na Trentarske peči zavodil. Zdaj se tega ni treba več bati, ker je lansko leto neki Issler, od dunajske „planinske družbe“ poslan in plačan, pot dobro markiral, ko je na vsakih 30—50 stopinj, z oljnato bazo znamnja na skale začrtal ali pa kole postavil.

Sedmero jezer, memo katerih ta pot pelje, ne zasluži prav za prav tega imena, ampak to so le tako imenovane „gorske oči“ (Gebirgsaugen), to je okrogle globine, v katerih se sneg nabira in poleti taja, da nam ne zmanjka vode in hladne pijače. Dve teh jezer ste komaj znatna (10—15 metrov površja), samo četrto je precej veliko, (okoli 1

okoli 1000 m²); črno jezero, prvo od bohinjske strani, pa je znamenito zavoljo prečudno lepe vodene barve, ki se iz zelenega in plavega v črno prelija.

Bolj kakor zavoljo jezer pa se ta pot izplača zavoljo velikanskih pečin in vrhov, v sredi katerih korakaš, in pa zavoljo divje in tihe samote, ki te tukaj obdaja. Tu je čuden, odločen, človeškim stopinjam samo kake 3 mesece dosegljiv svet, kamor se nikdar ne sliši zvon ne pisk hapon, svet, kjer tri četrt leta vlada ledena smrt, svet, za kterege se nihče ne trga in ne tožeje, od kterege nihče davka ne plačuje. Tukaj gori je zraven črnega jezera tamen mecesnov in jelov gozd, za kterege se nihče ne ruje, kterege še celó gorenška obrtnijska družba v miru pastir Bohinjem prosto sekati dovoljuje (samo ko bi reveži blizo mogli) gozd, v katerem mecesen na tistem mestu od strele zadet in preklan pogine, kjer je zrastel. —

Ta pot te pelje tudi memo Vršaca, ki te nehote spominja na našega prvega pesnika. Tedaj tukaj je naš Vodnik hodil, na Vršacu je sedel in ves omamljen od strahovito divje okolice in neštetič špic in robov obdan in oziraje se v silne daljave je zložil svojo prekrasno pesem

„Na Vršacu!“ Le škoda, da je ta pesem v izdaji „Slovenske Matice“ tako predrugačena in naravnost recimo: popačena! — Ko je moj že imenovani sošolec g. A. K. rojen Ljubljancan, ki pa zdaj že dolgo let na Dunaji stanuje, od te poti ves navdušen nazaj prišel, je hotel imeti Vodnikove pesmi, da bi ponovil že nekoliko pozabljeno pesem „Na Vršacu!“ Ko mu prinesem „Vodnikove pesmi“ in ko prvo kitico prebere, se prime za glavo in nevoljen reče: „Ne, tako naš Vodnik ni pisal, tako ni pel! Kaj se to pravi: stopivši sedi? in zarod žlahtnih zel cvete? Zelja (?) nisem nič našel okoli Vršaca. Ali bi ne bil smel pustiti rož? Če sme Nemec latinsko ime posnemati, zakaj bi Slovenec tega ne smel. Kako lepo je pel Vodnik: „Po sneg' lovec iše sled“; kako trdo pa je, kakor bi orehe grizel: „Lovec iše v snegu sled“! Kaj bi neki Vodnik rekel, ko bi to spačenc pesem pred oči dobil? Saj bi je ne mogel za svojo spoznati! Morebiti še enkrat „Brenceljnu“ v tej zadevi posebno pismo pošlje iz Olimpa.“

Pa pustimo to. Gotovo bo ravno ta okolščina marsikterege v te kraje privabila, ktere je nepozabljivi naš Vodnik že davno prehodil. Tudi ta pot ni posebno nevarna, izvzemši Ko-

pritožbe ljudstva opravičene. Če se je Kaltenegger premestil in tako odstranil, mislimo, da se bo tudi kak drug zagrizencev dal premetiti brez vsakršne nevarnosti za državo ali deželo. Vse slovenske občine pa opominjamo, kakor sploh vse zavedne rojake, naj se svojih postavnih pravic postavno poslužujejo ter naj zahtevajo povsod slovenske odloke od sodnij in drugih uradov! Nič ne stori, če se prav namen precej ne doseže; bolj ko se bodo pritožbe zoper nemščino množile, prej se bo spoznala potreba slovenskega uradovanja. Zarad narodnih šol pa mora skrbeti naša slovenska Matica; ona naj dá spisati in naj založi še potrebne šolske knjige, potem pa naj se od ministerstva za nauk energično zahteva, da se uvede slovenščina kot učni jezik v srednje šole. Enako naj se postopa zarad nemškutarenja po ljudskih šolah na Koroškem in Štajarskem. Zlasti pa naj se potegnejo za nam že prisojene pravice naši dotični poslanci. V takih zadevah posamezen, privaten človek nič ne opravi, ampak le celo ljudstvo po svojih poslancih.

Gotovo in brez vsega dvoma je, da nas nobena reč tako ne tare, nego nemškutarske šole, in te odstraniti, se ne smemo ustrašiti nobenega truda. Tako smemo upati, da bomo tudi mi kedaj dosegli, kar Nemci od nekdanj že imajo, ter postali z njimi enakopravni „beati possidentes“.

Politični pregled.

V Ljubljani 3. januarja.

Avstrijske dežele

Brezvestna agitacija centralistov med nemškimi kmeti se nadaljuje. „Politik“ pa enemu teh agitatorjev, dr. Schauptu, dokazuje, kako malo se je on prej brigal za kmečke koristi, kako je celo olajšanju gruntne davka nasprotoval. Lahko je kmetu dopovedati, da preveč davka plačuje, ker on bi najraje nobenega ne plačal; lahko je, na tak način razburiti kmečko prebivalstvo. Na take vspehe pa centralisti ne smejo ponosni biti, mogoče, da celó verjetno je, da si bodo liberalci s to agitacijo

marčo, to je tisto kot zid strmo, 600 metrov visoko steno nad izvirkom Savice, kjer je res previdnosti treba. Sicer je pot dobro izpeljana in sem ter tje so stopinje v skalo usekane; vendar bi bil zgubljen, kdor bi tukaj omahnil. Z omotico v glavi se na tej poti nič ne opravi. Že imenovani Issler, ki je lansko leto to pot markiral, se je nekikrat pri markiranju preveč pripognil in je tla pod nogami izgubil. K sreči pa se je z jermenom svoje potne torbe na neko iz skalne razpoke molečo krevljo nataknil in tako nad breznom obvisel, odkoder si je potem z veliko težavo in počasi nazaj na stezo pomagal, ker je bil sam in je bil vodnika že naprej poslal.

Kdor ima tedaj želje, kaj nenavadno divjega in veličastno samotnega viditi, lahko v treh dneh to partijo opravi. Prvi dan iz Mojstrane do triglavske kočice kakih 7 do 8 ur. Drugi dan zgodaj, če je vreme ugodno, na vrh Triglav gor in dol 4 ure; potem čez Hribarico memo jezer in Veršaca do druge kočice zopet kakih 8—10 ur; in tretji dan memo črnega jezera čez Komarčo k Savici in v Bohinj 6 ur. Lahko pa tudi to pot narobe naredi, da iz Bohinja gre k jezerom in na Triglav in potem od tod skozi Krmo v Mojstrano.

(Dalje prih.)

le svoj lastni grob skopali; kajti ravno oni so vedno in največ oškodovali kmečke koristi in podpirali gibljivi kapital v judovskih rokah. Ako bo tedaj ta agitacija ta uspeh imela, da postane kmet bolj zaveden, da bo začel z lastno glavo misliti, potem bo tudi spoznal, kje so njegovi prijatelji, vedel bo ceniti, koliko je tako prijateljstvo vredno, kakor mu ga zdaj ponujajo nemško-liberalci. Laž ima kratke noge, in pametnejši kmetje na Nemškem bodo počasi vendar sprevideli, da se jim nobena krivica ne godi, ako se jim davek nekoliko poviša, ker je ustavoverna komisija za gruntne davek sama spoznala, da so nekatere dežele do zdaj premalo gruntne davka plačevale, nekatere pa preveč. Centralisti to sami dobro vedo, pa stvar jim je kaj prikladna z agitacijo; ne ljubezen do kmečkega ljudstva, ampak sovraštvo do sedanje vlade goni jih v boj. Komisija za gruntne davek je vzeta iz njih srede, oni sami so vcenitev gruntne davka sklenili, pričeli in izvršili, in zdaj so tako brezvestni, da sedanjo vlado in slovanske poslance dolže, češ, da so ti krivi, ako bodo morale nemške dežele več plačati. Ali ni to čez vso mero malovestno, nevredno in ostudno početje!

Sicer pa vlada brani svojo kožo in prepoveduje kmečke shode. Uradni listi to samobrambo zagovarjajo s tem, ker se je bati, da pride do krvoprelitja, kakor nekdanj v Galiciji, ako se kmetje naščujejo, da naj nikar davka ne plačujejo.

Novih udov za gosp. zbornico se bo imenovalo le 17, med njimi bo 7 Poljakov.

Ustavoverci si vse prizadevajo, da bi Poljake od Čehov odtrgali, ter jih sebi priklopili in tako večino dobili. Čudno je, da tudi oficijozni listi, kakor „Presse“ v tem smislu ščujejo in med desnico državnega zbora prepir sejejo. Sploh „Prese“ našo stranko pri vsaki priložnosti obira in zaničuje, in vendar le naša stranka po konci drži tisto vlado, od ktere „Presse“ boja 40.000 gid. na leto podpore dobiva. Nam je popolno nerazumljivo, kako da je tak razloček med nazori grofa Taaffeja in med pisarijo vladnih listov.

Bivši **dež. maršal v Galiciji**, grof Wodzicki, je dobil pri svojem odstopu red železne krone. Kdo postane za njim maršal, ni še znano.

Vnanje države.

Listi zdaj že nekaj tednov vedno pišejo o neki mirovni sodniji, ki ima rešiti turško-grško vprašanje. Pa škoda je za vsako besedo, ako bi se mislilo, da bi tako sodišče res kaj opravilo. Turek, dokler se bo le gibati mogel, ne bo nič z lepa odstopil. Treba ga bo z orožjem prijeti in prisiliti k temu. Na vprašanje, ali pride do vojske med Grki in med Turki, odgovoril je nek ruski diplomat, da druge rešitve ni.

Grki so se namreč že oborožili in veliko dolga naredili na račun vojske; ako bi zdaj odstopili, smejal bi se jim ves svet in zmiral jih plašljivce. Ko bi kralj v vojsko ne privolil, ga bodo Grki odstavili in zapodili. Čeravno Grki nima jo dosti pomoči pričakovati, vendar imajo upanje, da jih Rusija v sili ne bo popolnoma zatreti pustila, že zavolj pravoslavja. Rusi še veliko drže na vero, in po nji so jim Grki bratje, kolikor so tudi v narodnem oziru Slovanom sovražni.

Med našimi in med **laškimi** vojaškimi listi se je vnel nekak prepir zavojo trdnjav v južnem Tirolu. „Wehrzeitung“ je Lahom s polenom zažugala, laški listi pa se čutijo s tem hudo razžaljene, in nasprotno nam groze

s svojo jezo. To zabavljanje nam je znamenje, da se na oficijelno miroljubnost laške vlade ne smemo dosti zanašati.

V **Berlinu** so imeli spet velik shod zoper jude. Zbralo se je 6000 judovskih sovražnikov. Kolikor tudi liberalni listi, večinom od judov samih pisani, zagovarjajo jude, vendar se ljudstvo ne zmeni dosti za te pisarije, in sodi stvar po lastnem razumu.

Izvirni dopisi.

Iz Ljubljane, 1. jan. (Še nenatisnen napis dr. Preširna.)

Konec mesca julija t. l. sem se šel nekoliko okrepčat v čisti gorenjski zrak. Med drugimi kraji sem obiskal tudi Šent Jošt, znano božjo pot pri Kranji. Med potjo na goro sva se z dragim tovaršem pogovarjala to in ono. Opozoril me je na grobni napis, ki se nahaja na Šmartinskem pokopališču na spominski plošči nekdanjega šentjoškega duhovna Fr. Julijana, ktere ga je zložil Fr. Preširen, kakor mi je bilo že iz „Klasja“ znano. Pa povedal mi je tudi, da se pri sv. Joštu nahaja še drug napis našega slavnega pesnika, ki pa dozda še ni objavljen in še ni splošno znan. Ker mi takrat okoliščine niso dopustile, da bi si bil sam ogledal in prepisal dotični napis — nahaja se namreč na velikem zvonu v cerkvenem stolpu — sem prosil čast. g. Franja Tavčarja, duhovnega pastirja pri sv. Joštu, naj mi ga — razun drugih cerkveno-zgodovinskih podatkov, ktere sem rabil za nek sostavek, ki se bo prilično obelodanil — blagovoli točno prepisati. Imenovani gospod je moji prošnji prijazno vstregel.

Ker ta napis, kolikor je meni znano, dozda še nikjer ni natisnen in ga tudi znani večji in vestni pisatelj člankov o Preširnu v „Uč. Tovaršu“ (cf. „dr. France Prešerna“ list 18—24.), ki vse, kar je le mogel izvedeti, natančno zabilježi, ne omeni, zato se mi zdi primerno, objaviti ga, da se pozabljivosti otme, tem bolj ker je morebiti to prvi slovenski napis, ki se bere na cerkvenem zvonu.

Sv. Jošta veliki zvon, ki tehta 24 centov in 20 funtov, je bil l. 1834 vlit v Ljubljani. Ob robu raztegnen se bere v vezani besedi sledeči napis:

„Moj bron je najden bil v dnu morja, ko Turčije Kraljestvo v Héliadi končal je Navarin. Ga kupi romar; ga Samassa v zvon prelje; Glasim zdaj božjo čast iz svet'ga Jošta lin.“

Pred vsem sem se hotel zagotoviti, je-li ta kitica res Preširnova? Vprašal sem se, v kaki zvezi bi bil pesnik z zvonom sv. Jošta? Na čegavo prigovarjanje bi bil pač to zložil? Ali je bil morda v prijateljski zvezi z ondotnimi duhovniki, ki so ga za to naprosili? In v tej zadnji misli me je potrjeval „napis na grobu Fr. Julijana, duhovnika pri sv. Joštu“, ki je v „Klasji“ natisnen. A takrat je naš pesnik stanoval še v Ljubljani, od l. 1828 z malimi prenehljeji do l. 1847, ko se je preselil v Kranj. Zato sem poprašal g. Antona Samasso, ako mi more kaj zanesljivega v tem obziru povedati. In res mi je dotični gospod koj potrdil istinitost Preširnovga napisa ter mi povedal, da je on sam pesnika, s katerim sta bila prijateljsko znana, v veseli družbi za to naprosil in mu je Preširen že drugi dan prinesel napis.

Da se zgornja kitica razume, jo je treba nekoliko razjasniti.

Znano je iz zgodovine, da je od l. 1821—1830 trajala osvobodilna vojska grška proti Turčiji. L. 1827 20. oktobra je bilo turško-

egiptovsko brodovje od združenega angleško-francosko-ruskega pod poveljstvom admirala Condriingtona v morskimi bitvi pri mestu Navarinu v Moreji popolnoma premagano. (Gl. n. pr. Allgemeine Weltgeschichte v. dr. Rotteck 1870 V. B. str. 182.) Takrat v morje potopljene kanoni so se potem izvlekli in po neki angleški družbi razprodajali, katerih nekaj je bil v Trstu nakupil tudi ljubljanski zvonar Anton Samassa. Iz teh je zlił šentjoški zvon, ki se je večidel plačal z milimi darovi bogoljubnih romarjev.

Da se je pa ta zvon omislil, je posebno zasluga šentjoškega duhovnika, prej imenovanega Franceta Julijana. L. 1866 izdano „Klasje z domačega polja“ ima na str. 253 njegov grobni napis s pristavkom, da je bil rojen 15. oktobra l. 1756, umrl 14. decembra l. 1836, pokopan pa je v Šmartinu pri Kranji. Glasi se:

Opasal vere bil orožje,
Za božjo čast vojščak goreč,
Presvitet svečnjak cerkve božje,
Bil pridigar, spovednik slovčč;
Da brez moči bi noč b'la huda,
Čuvál je romarjev pastir.
Tam Bog mu daj v plačilo truda
V nebesih vživat' večni mir.“

Pod črto pa stoji opazka: „Pravijo, da je ta dozdej še nenatisnjeni napis Preširnov. (?)“ Kar se tu le dvomljivo omeni, morem jaz zdaj za gotovo potrditi. Na prošnjo g. Hafnerja, ki je bil pozneje župnik v Smledniku, je dr. Preširen res naredil ta napis na grobu Fr. Julijana. O tem duhovnu je sploh znano, da je bil izvrsten, originalen govornik, kterege so romarji od blizo in daleč radi hodili poslušat. Sploh je bil neki zelo šegav človek. Ali je bil s pesnikom v prijateljski zvezi, mi ni znano. Po obeh značaji bi se pač to smelo soditi.

Ker se ravno zdaj pripravlja nova izdaja Preširnovih spisov, mislim, da bi bilo premnogim vstreženo, ako bi se vanjo privzele tudi njegove nemške, po raznih časnikih raztresene pesmi z dobrimi slovenskimi prevodi, kakoršni so n. pr. trije soneti v Zvonu l. 1870 str. 351 in 352. Zakaj kdo bo brskal po vseh tistih letnikih „Illyrisches Blatt“, „Carniolia“ in dr. ktere našteva spis o Preširnu v letošnjem Uč. Tovarišu ali pa prof. Levcev v Zvonu l. 1879 od str. 34 naprej? Gotovo se tudi ne bo pozabilo na literarno zapuščino Preširnova, ktero je deloma že objavil letopis Matice slov. 1875 in 1877. In tako upamo kmalo dobiti v roke krasno knjigo, ki nam bo pokazala pesnika — mojstra v vsej njegovi dušni velikosti ter nam netila sveti žar domovinske ljubavi.

V Ljubljani konec decembra 1880.

Iz Celja, 31. oktobra. 19. januarja 1881 se ima pri upravni sodnji na Dunaji konečno razsoditi, kdo ima pravico, voliti cerkvene ključarje za podružno cerkev Matere božje v Celji. C. kr. namestnija v Gradci kakor ministerstvo sta razsodila na pritožbo mestnega zastopa celjskega, da te pravice nima mestni odbor celjski; temveč mestni župnik razpiše volitev, ktere se vsi mestjani vdeleževati zamorejo kakor je to v obče navadno. Toda tudi proti ministerski razsodbi je rekural mestni zastop pri narviši upravni sodnji. K ustmeni obravnavi so povabljeni: c. kr. ministerstvo, zastopnik mestne färe v Celji in zastopnik celjskega mesta (dr. Foregger). Ob svojem času Vam naznanjam izid te obravnave.

Domače novice.

V Ljubljani, 4. januarja.

(O številjenji ljudstva.) V Ljubljani je par dni pred novim letom magistrat razposlal po

hišah popisovalne pole s podukom vred; danes se morajo te oddati popisane, pobiral jih bo pot z rotovža. Domovinski, krstni listi itd., katerih je treba za izkaz, se morajo pripravljene imeti, ker bo v tem mesecu še posebna komisija hodila po hišah in se prepričala, če je vse prav vpisano; tej se morajo taka pisma pokazati, če to zahteva.

(Imenovanja.) Dr. Račič, dosedanji voditelj finančne prokurature postal je finančni svetovalec in načelnik finančne prokurature, poštni kontrolor Pressel pa višji poštni oskrbnik in načelnik poštne vrade v Ljubljani.

(Silvestrov večer) ali marveč novega leta večer je bil v Ljubljanski čitalnici, kakor vsako leto, zelo živahen in obiskan tako, da je prostora zmanjkalo, čeravno je bil pristop dovoljen leudom „Sokolovim“ in čitalničnim. Program se je vršil po navajeni že izurjenosti pevcev, le „tajčkrajnar na parteitag“ je moral izostati, ker ga je državna policija prepovedala. „Loterija“ je imela lepe in dobro izbrane dobitke. Po polnoči se je mladina ob gledišni godbi nekoliko zasukala. — V nedeljo zvečer so bili v spodnjih prostorih neki hrvaški godci.

(Kako se popisuje.) Iz Ljubljane se nam poroča: Nemškutarji, ki se boje, da bi po številjenji ljudi ne prišla na dan sramotna mala peščica kranjskih „Nemcev“ ali „tajčkrajnerjev“, so porabili ves svoj vpliv pri ljudéh, do katerih imajo kaj moči, v to, da so predal „občevalni jezik“ (Umgangssprache) popisali z besedo „deutsch“. Med drugimi je eden takih nenaravnih izgledov ta: Oče je rojen v Šiški, mati govori celó prav težko „kuheltajč“ (kterege je pa pred možnostjo še slabše znala), dekla je s kmetov, toraj se že ve, koliko zna nemški. In vendar je mož zapisal v popisovalni list, da je njegov, njegove žene, njegovih otrok in njegove dekle jezik — nemški! Zakaj? Zato, ker je ta gospod — uradnik kranjske branilnice. Temu pač ni treba dostaviti drugega ko morda to: Govore že nemški, — „aber fragt mich nur nicht, wie?“

(Novi desetaki) so že prišli na dan. Velikosti so take skoro, kakor petakij, pa s plavim robom. Tiskani so na obeh straneh, na eni nemški, na drugi madjarski. Izdaja jih avstrijsko-ogerska banka. Zdaj je tudi v denarnem papirji le dualizem.

(Dr. Kaltenecker) danes zapusti Ljubljano, ker mora jutri 5. t. m. že nastopiti svojo službo na Dunaji.

(Norišnica na Studencu) se je včeraj slovesno izročila svojemu namenu.

Razne reči.

— † Valentin Wiery, je dne 29. dec. jutraj v Celovcu umrl; prevzvišeni knez in škof je bil rojen v Šmarji v Labodski dolini l. 1813, posvečen mašnik l. 1835, škof od l. 1858, pokopan 31. dec. Sprevod je imel nadškof Solnograški dr. A. Eder s škofoma Labodskim, kateri je tudi pridigoval, in Sekovskim. Duhovščine se je zbralo 135. Iz naše škofije sta v knezoškofovem imenu vdeleževala se pogreba preč. g. kanonik Urh in tajnik g. Bohinec. Ranjki je bil mož bistrega uma in blagega srca. Naslednika imenovati imajo sedaj presvitli cesar.

— † V Novomestu je 30. dec. zvečer umrl preč. korar g. Anton Mlakar, rojen na Brdu l. 1806, duhoven l. 1831, delj časa vikarij v Zagorji na Pivki, naposled korar, mož sploh priljubljen, izvrsten homeopat, po-

šten narodnjak. Ž njim je zgubila ljubljanska škofija vrliga duhovnika, narod pa zvestega sina svojega, ker ranjki je bil povsod, kjer je bival, vnet delavec v vinogradu Gospodovem, pa tudi priden buditelj naroda in podpornik vsega slovenskega, med prvimi v vrsti bojevalcev za narodne pravice; zato je bil pa tudi povsod čislán kot izgled slovenskega duhovnika. Bodi mu lahka zemljica in večnu mu spomin!

— † Kardinal R. Régnier je umrl, rojen 1794, kardinal mašnik od l. 1873.

— Velika tatvina. Na Dunaji je nek delavec skozi kanal prišel v juvelirsko štacuno in tam zlatnine pokradel za 30.000. gl. Tatu so dobili že drugi dan, ker ni znal molčati in je nekemu znancu povedal, koliko bogastvo da ima, in kako ga je dobil. Ta znanec ga je namreč takoj ovadil, in našli so pri tatu še vse blago.

Petelinov Janez.

Povestica iz ne še preteklih časov.

Ta v „Slovenču“ priobčena povest iz domačega življenja je zdaj prišla na svetlo v posebni 160 strani debeti knjižici in se dobiva pri Jak. Aléševcu v Ljubljani (ključarske ul. št. 3) mehko vezana po 40 kr., po pošti 5 kr. več. Kdor jih pa naroči najmanj 5, ne plača nič poštnine.

Razen te knjige se pri Jak. Aléševcu dobiva, dokler je še kaj iztisov:

Ljubljanske slike. Podoba ljubljanskega svetá pod drobnogledom. Mehko vezane po 60, trdo vezane po 70 kr.

Nemški ne znajo. Burka v enem dejanji. Mehko vezana 30 kr.

Prečastiti duhovščini

in

vsem cerkvenim predstojništvom

se najiskrenejši zahvalujem za vse do zdaj mi skazano zaupanje, ter obetam tudi naprej na vso moč si prizadevati, da vsem zahtevam ustrezam z dobrim in zanesljivim blagom, in kolikor je po okoljščinah mogoče, po najnižji ceni.

V zalogi imam vsakovrstno blago za cerkvene obleke, kakor tudi mnogo izdelanih mašnih plajščev, pluvial, dalmatik, blazinic, prtov, zastav in baldahinov. Preskrbujem in izdelujem cerkveno perilo, za razne potrebe; sprejemljam staro cerkveno obleko v popravo ali zameno, ter prevzamem tudi dotično vezanje.

Pri tej priliki naj še opomnim — da se vé vsak škodo varovati — da s tistim potovalnim opravnikom, ki je letos hodil skoraj da po vsem Kranjskem in prodajal blago Giana-tove tovarne, ter zatrdoval, da je vse eno, naj se blago od njega ali v moji zalogi jemlje — ker tudi jaz namreč in bratovščina presv. R. T. cerkveno blago od Giana-a jemljemo — nisem v nobeni zavezi, ter sem cerkveno blago od prvega začetka in potem vedno v Krikel & Schwegar-jevi tovarni naročevala in jemala.

Kolikor je meni znano, tudi visoko častiti prestojnik bratovščine vednega česčenja presv. R. T. v Giani-tovi tovarni niso že kakih 8—10 let nobenega cerkvenega blaga naročevali.

Vsega drugega obrekovanja ne omenim, ker že ta edina neresnica potovalnega opravnika in njegov namen dovolj znači.

Ana Hofbauer

(4) na Marijinem trgu pred mostom.